

Verkondiging 7 juli 2023, De Schutse, Uithoorn

WE HOREN BIJ HET GOEDE EN NERGENS ANDERS

ds. Sibilla Verhagen

Lezingen: Romeinen 6 en Psalm 145

Geliefden van onze Heer,

Misschien zit je wel eens op google maps. En dan in de satellietlaag. Dan zie je de aarde van veraf, uitgezoomd. Je ziet de beelden vanuit de satelliet. Dat is echt geweldig he, je waant je een wereldreiziger, en je zo weer een beetje inzoomen, je kan zo de alpen in, zo himmala op, zo de kust van Ierland bezoeken, zo maar een Noors fjord in. Je hoeft bijna niet meer op vakantie want je bent er al. En vanuit die satelliet is er zo'n heldere scheidslijn tussen water en land. Het ene is blauw, prachtig blauw, en het andere is groen of stukjes bruin of wit. De derde scheppingsdag – God scheidde het droge land van het water – de derde scheppingsdag ligt open en bloot op je schoot. Van veraf is er een heldere scheidslijn tussen water en land. Van veraf is het duidelijk waar land is en waar water is, en waar land is, is er geen water, en waar water is, is er geen land, overduidelijk.

Dat is anders als je heel dichtbij komt, als je verder inzoomt dan op google maps mogelijk is. Je hebt vast wel eens bij de branding gestaan, hier aan de Noordzeekust. En het leukste is om dat op blote voeten te doen. Dan zie je niet alleen wat er gebeurt, maar voel je het ook. Bij de branding beweegt voortdurend het water over het land en in het land en andersom. Je blote voeten voelen het zand. Maar het zand is wel nat. En als er een golfje komt, wordt het natter en zak je er meer in. En als het water zich weer terugtrekt, wordt het droger maar ook het zand stroomt weg onder je voeten. Waar begint het water nu precies? En waar houdt het land op? Als je er bovenop of middenin staat, is de grens veel minder duidelijk. Van dichtbij blijken water en land in elkaar over te lopen, mengen ze. Dichtbij gekomen is er zowel water als land.

-

Iets soortgelijks gebeurt er bij ons op moreel gebied, op het gebied van wat goed is en wat verkeerd en wat onze positie daarin is. Van veraf is het vaak best duidelijk wat goed is en wat slecht. Natuurlijk is Poetin en consorten heel fout bezig in de Oekraïne. Maar Poetin is voor ons iemand ver weg. Het onze vader niet, wij hebben bijna niets met Poetin. Natuurlijk ben je fout bezig als je je kind misbruikt. Van een afstand is het heel duidelijk. Maar als je zelf dat kind van een ouder bent die jou mishandeld heeft, dan vermengen goed en fout zich. Als je er middenin staat, en jezelf in het geding bent, is het veel verwarrender. Erken dan maar eens het foute gedrag van je vader of je moeder. Dat is vaak heel moeilijk voor mensen. Menig kind meent zelf schuldig aan te zijn aan de mishandeling, wat natuurlijk niet zo is. Erken maar eens het foute gedrag van je eigen ouder, dat is moeilijk voor mensen want dat doet zo'n pijn, dat geeft enorm veel verdriet en je erkent daarmee ook je eigen beschadiging, en beschadigd zijn we liever niet.

Van veraf is het makkelijker te zien wat goed is en wat slecht. Natuurlijk was kolonialisme fout. Hoe haalden we het destijds in ons hoofd om zomaar een ander land te confisqueren? Daar hadden we toch geen enkel recht op, dat is toch duidelijk? Maar dichtbij, vandaag, als het om de heg van de buren gaat, wordt het minder duidelijk. De meeste geschillen bij de rijdende rechter gaan om een schutting, een boom, het gaat om; wat is van mij, wat is van jou, wat mag jij in mijn leven, wat mag ik in jouw leven en wat niet? Vertrouwen we elkaar wel in deze? Dan is niet zo makkelijk waar de scheidslijn tussen goed en kwaad ligt, tussen recht en onrecht. Want daar ben je zelf in het geding.

Natuurlijk was slavernij en slavenhandel heel erg fout, hoe kan de ene mens zomaar over de ander beslissen, dat kunnen we eeuwen erna ronduit zeggen. Maar als het dichtbij komt, wordt het lastiger en minder duidelijk. Vandaag is er zeer goedkope productie in andere landen. En er zijn goedkope en kwetsbare arbeidskrachten in eigen land. Waar beginnen eerlijke arbeidsverhoudingen en waar gaat het over in uitbuiting?

Er zijn zeer gewelddadige conflicten over schaarse grondstoffen in Afrika, grondstoffen die mondiaal gebruikt worden, ook door ons. Waar staan wij zelf hierin, waar doen wij goed aan en waar niet?

Dichtbij gekomen, daar waar wij middenin staan, mengt het goede in het kwade als zeewater in zand.

-

Het goed en het kwade, waar wij midden in staan. Tegen dat soort mensen heeft Paulus het in de Romeinenbrief. Paulus spreekt de gelovigen aan. En Paulus maakt in het hoofdstuk dat we lezen een zeer duidelijk onderscheid tussen zonde aan de ene kant en gerechtigheid aan de andere kant. Maar, en daar zit de spanning, tot beide is dezelfde mens in staat. Nou ja, in staat, tot zonde is de mens zeker in staat. Om niet te zondigen, dat is lastiger. En toch, Paulus beweegt heen er weer, en toch moet één ding duidelijk zijn, Paulus loopt er op te drukken: de mens hoort niet bij die zonde. Bij zonde moet de mens niet wezen. Dat kunnen we duidelijk zien aan Christus. Aan Christus is te zien dat leven de bestemming van de mens is. En wat zonde betreft, dat is gekruisigd, gestorven, begraven, weg. En wat recht is, wat goed is, wat leeft, dat is er. In Christus gebeurt dit. En met Hem ook bij ons, wij die in Christus zijn. Wil je daarin wel gaan geloven?!- Nou, dat is behoorlijk lastig, als mens, die goed en kwaad tot zich door laat dringen. Geloof je in Christus' bevrijding, dat jij die bevrijding uit kan leven?! - Nou, dat is behoorlijk lastig als mens die eerlijk naar zichzelf en zijn omgeving kijkt.

Maar ook de Psalm van vandaag heeft dezelfde teneur. Psalm 145 is een duidelijke Psalm. De mens wordt gepositioneerd aan de kant van een grote en goede God. Het is een God die zijn grootheid uit in een helpende hand, het is een machtige God die voorziet in menselijk noden en de noden van heel de schepping. De psalmdichter hoort bij die God. Maar ook alle generaties, en ook alle schepselen horen bij die God. Want bij de goddelozen, dat zijn de mensen die kwaad doen, daar wil je niet bij horen. Want die worden weggevaagd. De juiste positie van mensen, daar waar ze blij mee zijn, dat wat leven geeft, is dat ze horen bij een grote en goede God en nergens anders.

Geloven we dit, gaan we staan in die positie, leven we vanuit die positie?

Als ik nog jong was geweest, dan had ik direct op deze vraag krachtig geantwoord: ja, natuurlijk, aan die kant horen wij! Wij mensen moeten het goede doen en niets anders, nogal wies. Ik zou mijzelf moeiteloos tot de goede kant rekenen. Wij mensen moeten het goede doen en niets anders.

Nog steeds vind ik dit een waar antwoord. Alleen zeg ik het met minder vanzelfsprekendheid, met wat meer moeite. Ik zeg het wel nog steeds met zekerheid. En misschien zeg ik het ook wel met ietsje meer wijsheid, dat ik wat beter zie waar het fout en waar het goed gaat, en waar goed en kwaad niet zo snel duidelijk is. Ja, de mens is geroepen tot het goede, aan die kant hoort elk mens, ook jij, ook ik. Maar nu zeg ik het met daarbij schaamte en met treurnis en misschien wel met soms wat wanhoop erbij. Daarmee lijkt ik wel op Paulus. Als je een paar hoofdstukken doorleest in Romeinen zie je in zijn uitgesproken schrijven zijn grote worsteling. En ook in de Psalm die we zongen, Psalm 130, horen we de machteloosheid van een mens die wel van het goede weet en die ook graag aan die kant staat, maar die ook zijn eigen kwaad kent.

-

Ja, de mens is geroepen tot het goede. Ik zeg het met zekerheid, maar ik zeg het ook met schaamte. Om concreet te worden: ik schaam mij bijvoorbeeld voor ons migratiebeleid. Wij hebben een systeem dat al meer dan een decennium mensen apathisch maakt en zelfs doden oplevert. Ik weet wel, de schuld ligt ook bij falende machthebbers in verre landen. Ik weet wel, de schuld ligt ook bij schandalige smokkelaars die mensen zand in de ogen strooien. Ik weet wel, ook diegenen zelf die in een bootje stappen zijn verantwoordelijk voor wat ze doen. Maar toch, ook wij zijn een speler in dit geheel, wij hebben onze rol, en het is geen glansrol. Ook onze kerkgenoot Rutte, afgelopen week bleek het weer eens, is in deze een laffe hond. Ik schaam mij.

Onlangs liep ik door het slavernijverleden in Haarlem. We hadden het jaarlijkse uitje met de collega's uit de regio. En we werden rondgeleid langs panden van mensen die aandelen hadden in de slavenhandel e.d. – Al wandelend door het heden van Haarlem dacht ik: misschien moeten we eens een schaamtemars organiseren, een walk of shame, onze schaamte tonen voor wat er vandaag gebeurt op migratiegebied, waar ook wij ons aandeel in hebben.

Want we horen toch aan die goede kant, die kant van het leven, die kant van de gerechtigheid?!

Vanuit hemels perspectief, vanuit die bovenmenselijke positie, vanuit Gods positie, is dat duidelijk.

En het is ook duidelijk vanuit de positie van God op aarde, dichtbij, er middenin, daar waar het water troebel is, die positie van Jezus Christus.

Amen

Lied 816 Dat wij onszelf gewonnen geven aan het bevrijdende bestaan